

เลขเสร็จ

305/2534

เรื่อง

บันทึก

เรื่อง การขอรับโอนใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อ
ประดิษฐ์กรรมสับไม้ (กรณีนางสาวยุพิน เจริญพัฒน์ ขอรับโอน
ใบอนุญาตตามมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484)

เนื้อหา

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0704.02/8954 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2534 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอรับโอนใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร โดยมีข้อเท็จจริงว่า จังหวัดสมุทรสงครามได้หาหรือแนวทางปฏิบัติกรณีการขอรับโอนใบอนุญาตที่นางสาวยุพิน เจริญพัฒน์ ได้ยื่นคำขอลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2533 ขอรับโอนใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรมสับไม้จากนายอุดม เจริญพัฒน์ ผู้เป็นบิดาที่ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2533 แต่เนื่องจากคำขอดังกล่าวได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ภายหลังกำหนด 90 วันนับจากวันผู้รับอนุญาตตาย ซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามเห็นว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 56*(1) กรมป่าไม้พิจารณาแล้วได้หาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ความเข้าใจของกรมป่าไม้ที่ว่า พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 56 วรรคสอง นั้น เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเฉพาะกรณีที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกจะทำการแทนตามใบอนุญาตนั้นต่อไป ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม แต่ไม่ได้หมายความว่าความรวมถึงกรณีของการโอนใบอนุญาต นั้น ถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้อง กรณีที่ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม การที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตภายหลังกำหนดเวลา 90 วัน นับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม แต่ใบอนุญาตนั้นยังไม่สิ้นอายุ จะอนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตได้หรือไม่

* (1) มาตรา 56 ใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ จะโอนได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ถ้าผู้รับอนุญาตตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกจะทำการแทนตามใบอนุญาตนั้นต่อไปก็ได้ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันผู้รับอนุญาตตาย และถ้าทายาทหรือผู้จัดการมรดกประสงค์จะทำการแทนต่อไปอีก ต้องยื่นคำขออนุญาตก่อนกำหนดเวลาที่

กล่าวแล้วได้สิ้นสุดลง

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 1)ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้)แล้ว ข้อเท็จจริงของเรื่องนี้ปรากฏว่า จังหวัดสมุทรสงครามได้มีหนังสือที่ สส 0009/13950 ลงวันที่ 14 กันยายน 2533 และ ที่ สส 0009/13256 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2533 ถึงกรมป่าไม้ หารื้อว่า นายอุดม เจริญพัฒน์ ได้รับใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรที่อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงครามตามใบอนุญาต เล่มที่ 0565 เลขที่ 37 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2533 ใช้ได้ถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2534 ต่อมานายอุดม เจริญพัฒน์ ได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวายเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2533 และนับตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ปรากฏว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกของนายอุดม เจริญพัฒน์ ได้มายื่นคำร้องขอทำการแทนตามใบอนุญาตนั้นต่อไป ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 อำเภอเมืองสมุทรสงครามจึงได้มีหนังสือ ที่ สส 0109/3968 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2533 แจ้งให้ทายาทโดยชอบธรรมของนายอุดม เจริญพัฒน์ หยุดดำเนินการทั้งปวงที่ได้รับอนุญาตตามใบอนุญาตดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2533 เป็นต้นไป และอำเภอเมืองสมุทรสงครามได้มีหนังสือ ที่ สส 0109/4295 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2533 แจ้งถึงการสั่งให้หยุดดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามทราบด้วย

ต่อมา อำเภอเมืองสมุทรสงครามได้มีหนังสือ ที่ สส 0109/4467 ลงวันที่ 3 กันยายน 2533 และ ที่ สส 0109/4901 ลงวันที่ 21 กันยายน 2533 ถึงจังหวัดสมุทรสงครามแจ้งว่า นางสาวยุพิน เจริญพัฒน์ ได้ยื่นคำขอลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2533 ขอรื้อใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร เล่มที่ 0565 เลขที่ 37 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2533 ซึ่งนายอุดม เจริญพัฒน์ ซึ่งเป็นบิดาเป็นผู้รับอนุญาต เพื่อดำเนินการต่อไป จังหวัดสมุทรสงครามจึงได้มีหนังสือ ที่ สส 0009/13950 ลงวันที่ 14 กันยายน 2533 และ ที่ สส 0009/16256 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2533 ถึงกรมป่าไม้แจ้งว่า ในการยื่นคำขอดังกล่าวนี้นายอุดม เจริญพัฒน์ มีทายาททั้งหมด 8 คน ซึ่งศาลจังหวัดสมุทรสงครามได้มีคำสั่งลงวันที่ 22 สิงหาคม 2533 แต่งตั้งให้ทายาททั้ง 8 คน ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดก แต่ในการยื่นคำขอดังกล่าว นางสาวยุพิน เจริญพัฒน์ ได้รับมอบอำนาจจากทายาทเพียง 6 คน

ไม่ครบทั้ง 8 คน ทายาทอีก 2 คน จึงต้องลงลายมือชื่อในคำขอร่วมกับนางสาวยุพิน เจริญพัฒน์ ด้วย นอกจากนั้น คำขอนี้ก็มีไต่ยื่นภายในกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่นายอุดม เจริญพัฒน์ ผู้รับอนุญาตเดิมถึงแก่กรรม จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 56 วรรคสอง และระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการควบคุมการแปรรูปไม้ พ.ศ. 2532 ข้อ 33.3*(2) จังหวัดสมุทรสงครามจึงได้หารือกรมป่าไม้ถึงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับโอนใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรในกรณีนี้ว่าจะสมควรดำเนินการประการใด

กรมป่าไม้ได้พิจารณาข้อหารือของจังหวัดสมุทรสงครามดังกล่าวแล้วเห็นว่า ในปัจจุบันกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับเรื่องการขอรับโอนใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ที่ใช้บังคับอยู่ได้แก่ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 56 และระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการควบคุมการแปรรูปไม้ พ.ศ.2532 ข้อ 33 ซึ่งตามมาตรา 56 เรื่องการยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตไม่ว่าในกรณีใดมิได้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องเวลาไว้ แต่ระเบียบดังกล่าวนี้ได้นำเอาแนวปฏิบัติที่ใช้กันอยู่เดิมมารวบรวมไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงื่อนไขเกี่ยวกับเรื่องกำหนดเวลาในการขอรับโอนใบอนุญาตในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย ก็เป็นการนำเอาแนวปฏิบัติเดิมมาเขียนไว้ทั้งสิ้น และเนื่องจากระเบียบดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องนี้ไว้โดยชัดเจน กรมป่าไม้จึงได้หารือปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 1)ได้พิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า มาตรา 56*(3) ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตโดยแยกเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรก ตามความในวรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ซึ่งได้

*(2) ข้อ 33 การรับโอนใบอนุญาต

ฯลฯ ฯลฯ

33.3 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกต้องยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตภายใน 90 วัน นับแต่วันผู้รับอนุญาตตาย

ฯลฯ ฯลฯ

*(3) โปรดดูเชิงอรรถที่ (1)

กำหนดหลักเกณฑ์ไว้เพียงว่าจะโอนได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และกรณีที่สอง ตามความในวรรคสอง เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับทายาทหรือผู้จัดการมรดกจะทำการแทนตามใบอนุญาตต่อไปในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย โดยกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกที่ประสงค์จะทำการแทนตามใบอนุญาตนั้นต่อไป สามารถทำการแทนต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่ง(ไม่เกิน 90 วัน)หลังจากผู้รับอนุญาตตายได้ สาเหตุที่กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ตามกรณีที่สองนี้ขึ้นก็เพื่อรองรับให้การดำเนินการตามใบอนุญาตนั้นที่ยังอาจค้างค้างอยู่ ไม่ต้องหยุดชะงักไปในทันทีที่ผู้รับอนุญาตตาย แต่ได้ให้เวลาในการชำระสะสางกิจการใด ๆ ที่อาจค้างค้างอยู่

ให้แล้วเสร็จไปได้ ทั้งยังเปิดโอกาสต่อไปให้ทำการแทนเกิดระยะเวลาที่กฎหมายอนุญาตได้โดยการยื่นคำขอก่อนกำหนดเวลา 90 วัน จะสิ้นสุด ก็เพื่อให้โอกาสข้าราชการสะสางกิจการใด ๆ ที่อาจจำเป็นต้องใช้เวลาเกินกว่า 90 วันได้

จากหลักเกณฑ์ของทั้งสองกรณีที่กำลังกล่าวนี้ สามารถมองเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจนว่า กรณีตามวรรคหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องการโอนใบอนุญาตนั้น มีความหมายและใช้บังคับกับเรื่องการโอนสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายจากผู้รับอนุญาตเดิมไปยังผู้รับโอนซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตคนใหม่ ส่วนกรณีตามวรรคสองซึ่งเป็นเรื่องการทำการแทนนั้น กฎหมายเพียงแต่ให้สิทธิแก่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกที่จะดำเนินการต่อไปในนามของผู้รับอนุญาตเท่านั้น ส่วนสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายยังคงอยู่กับผู้รับอนุญาตคนเดิม มิได้โอนต่อไปยังบุคคลอื่น และกรณีนี้ก็จะมีผู้รับอนุญาตคนใหม่แต่อย่างใด เมื่อความในมาตรา 56 ดังกล่าวได้แยกกันไว้อย่างชัดเจนระหว่างเรื่องการยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตและการยื่นคำขอทำการแทนตามใบอนุญาต และเงื่อนไขในเรื่องกำหนดเวลาก็เป็นเงื่อนไขที่กำหนดไว้แต่เฉพาะกรณีของการยื่นคำขอทำการแทนตามใบอนุญาตต่อไปเท่านั้น ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา 56 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเงื่อนไขเกี่ยวกับกำหนดเวลาในการยื่นคำขอ จึงใช้บังคับกับเฉพาะกรณีของการที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอเพื่อทำการแทนผู้รับอนุญาตที่ถึงแก่กรรมเท่านั้น

ส่วนกรณีที่กรมป่าไม้ได้ออกระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการควบคุมการแปรรูปไม้ พ.ศ.2532 โดยในข้อ 33.3 ได้กำหนดเงื่อนไขในการยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตไว้ว่า ในกรณีผู้รับอนุญาตตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกต้องยื่นคำขอรับ

โอนใบอนุญาตภายใน 90 วัน นับแต่วันผู้รับอนุญาตตายนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 1) เห็นว่า การที่กรมป่าไม้ได้นำเอาเงื่อนไขในเรื่องกำหนดเวลาตามมาตรา 56 วรรคสอง ไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการยื่นคำขอโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งด้วย นั้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะหากกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาในการรับโอนใบอนุญาตในกรณีตามวรรคหนึ่งแล้ว ก็ย่อมต้องบัญญัติเรื่องระยะเวลาในการรับโอนใบอนุญาตในวรรคหนึ่งและการขอทำการแทนตามใบอนุญาตในวรรคสองไว้รวมกัน เมื่อความในมาตรา 56 วรรคหนึ่ง มิได้บัญญัติในเรื่องระยะเวลาการขอรับโอนใบอนุญาตไว้เช่นนั้น แม้กรมป่าไม้จะได้นำเงื่อนไขตามวรรคสองไปกำหนดเป็นเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาในการขอรับโอนใบอนุญาตไว้ในระเบียบ อันมีลักษณะเป็นการขยายความของบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ก็ไม่มีผลทำให้หลักเกณฑ์ตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง นี้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

สำหรับกรณีที่หารือมานี้ เป็นกรณีที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอ

รับโอนใบอนุญาตของผู้รับอนุญาตซึ่งถึงแก่กรรม จึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง กล่าวคือ การยื่นคำขอดังกล่าวไม่มีเงื่อนไขในเรื่องเวลากำหนดไว้ในกฎหมาย คงอยู่ภายใต้เงื่อนไขเพียงประการเดียวว่าจะโอนได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น แม้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกได้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตของผู้รับอนุญาตหลังจาก 90 วันนับจากวันที่ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรมก็ตาม หากใบอนุญาตดังกล่าวยังไม่สิ้นอายุและพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ก็ย่อมมีอำนาจที่จะอนุญาตให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกนั้นรับโอนใบอนุญาตดังกล่าวไปได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขในเรื่องกำหนดเวลาในการยื่นคำขอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 56 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ประเสริฐ นาสกุล

(นายประเสริฐ นาสกุล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม 2534